

Letošnji občinski nagradenci in nagrajenke so priznanja prejeli na osrednji slovesnosti 10. aprila. / Foto: Cut Bled

Svetovno prvenstvo v novi podobi

Pet mesecev pred največjim športnim dogodkom letošnjega leta v Sloveniji - Svetovnim prvenstvom v veslanju, bo Bled zaživel v novi podobi. Prav tako pa se je točno 150 dni pred začetkom tekmovanj začela prodaja vstopnic, za občane Bleda pa bodo veljale posebne ugodnosti.

V prihodnjih tednih bo na Bledu mogoče opaziti zelene, bele in modre barve svetovnega prvenstva v veslanju, saj se bo prvenstvo predstavilo z novo podobo. Kombinacija japonskega znaka enso, ki ponazarja popolni zaveslaj, h kateremu stremijo disciplinirani, osredotočeni in predani veslači, in blejskega gradu ter otoka bo prisotna na posebnih obeležjih v okolici Blej-

skega jezera. Obeležja o prihajajočem svetovnem prvenstvu bodo opominjala, da se bo med 28. avgustom in 4. septembrom na Bledu odvijal pravi spektakel, ki si ga bodo vsi prebivalci občine Bled lahko ogledali brezplačno. Drugi veslaški navdušenci bodo vstopnice lahko kupili od 1. aprila dalje preko spletne strani www.bled2011.org ali na vseh prodajnih mestih Eventim, vendar samo za finalne obračune, saj bo ogled predtekmovanj brezplačen. V prodaji do 1. maja bo za stojišča potrebno odšteti 10 EUR na dan ali 30 EUR za vse štiri dni finalnih obračunov oziroma 20 EUR na dan ali 65 EUR za štiri dni za sedeže na tribuni.

Organizacijski odbor SP v veslanju

Kaj je počel na Bledu leta 1888 dunajski slikar Charlemont?

Mislím, da ni prav veliko bralcev *Blejskih novic*, ki so že slišali za slikarja Huga Charlemonta. Nekaj osnovnih podatkov o njem bomo našli na primer v *Avstrijskem biografskem leksikonu* 1815-1950. Na spletnem naslovu <http://www.oeaw.ac.at/oebl/> odprimo rdečo povezavo ÖBLonline in v iskalno polje vpišimo "Charlemont". Po kliku na gumb Iskanje (*Suche*) dobimo en sam zadek: Charlemont, Hugo de (1850-1939), slikar. Geslo, ki je v tiskani izdaji leksikona izšlo že leta 1954, je kratko. Rodil se je v kraju Jemnice (nem. Jamnitz) na Moravskem, umrl pa je na Dunaju. Slikar je bil že njegov oče. Hugo je med drugim študiral na slavni dunajski Akademiji likovnih umetnosti (*Akademie der bildenden Künste*). Od njegovih del navaja leksikon tihožitja, krajine z Brionov na Hrvaškem in iz Moravske ter portret cesarja Franca Jožefa. Predvsem pa je bil glavni ilustrator dela *Avstro-ogrška monarhija v besedi in sliki*.

Charlemont je obiskal Kranjsko leta 1888. Dnevnik *Slovenski narod* je 12. junija o njegovem prihodu zapisal takole: "Slavni slikar Charlemont pripeljal se je včeraj v Ljubljano in bode obiskal nekatere kraje naše dežele, da si nabira pravih motivov za svoje krajevne slike za cesarjevičevo delo: Die öst. ung. Monarchie in Wort und Bild."

To izjemno delo obsega 24 bogato ilustriranih zvezkov. Kot kaže, ima na Gorenjskem vse zvezke samo Študijski oddelek Osrednje knjižnice Kranj. Prvi je izšel na Dunaju leta 1886, zadnji 1902. Delo je pomemben vir za zgodovino, starinoslovje, kulturno in umetnostno zgodovino, narodopisje, domoznanstvo in naravoslovje slovenskega ozemlja. Za nas so pomembni šesti zvezek *Štajerska*, sedmi *Koroška in Kranjska* in osmi *Primorska*, ki obsega Goriško, Gradiščansko, Trst in Istro. Delo je zasnoval in pri njem tudi sam sodeloval cesarjevič Rudolf, prestolonaslednik in edini sin cesarja Franca Jožefa. V čast njegove poroke s Štefanijo, hčerko belgijskega kralja, je dobila nova zgradba Kranjskega deželnega muzeja, katere temeljni kamen je ob svo-

jem obisku Ljubljane leta 1883 položil cesar sam, ime *Rudolfinum*. Muzej je bil slavnostno odprt 2. decembra 1888, že predzadnji dan januarja naslednjega leta pa so našli Rudolfa mrtvega v lovskem dvorcu Mayerling blizu Dunaja. Potem ko mu je cesar prepovedal zvezo s sedemnajstletno ljubico Marijo Večero, je vzel življenje njej in si nato sodil še sam. Kljub zgodnji smrti je za njim ostalo veličastno delo, ki ga Avstrijci na kratko imenujejo Prestolonaslednikovo delo (*Das Kronprinzenwerk*).

Po zaslugi Avstrijske narodne knjižnice na Dunaju je že javno dostopno na spletu. Do zvezka *Koroška in Kranjska*, v katerem je opisan tudi Bled, bomo prišli takole. V iskalno polje brskalnika vtipkamo "Kataloge der ÖNB", kliknemo na prvi zadetek in potem, ko se nam prikaže stran s katalogi in podatkovnimi zbirkami, izberemo **Katalog ab 1992**. Nato v polje Hitro iskanje (*schnellsuche*) vpišemo samo "Bild Krain 1891", potrdimo s klikom na gumb Ok in že se pred nami pokaže opis iskanega zvezka. Če se z ročico pomaknemo še na povezavo Digitalisat v drugi vrstici opisa in zopet kliknemo, se na zaslonu prav kmalu pojavi sprednja stran platnic zvezka *Koroška in Kranjska*. V stolpcu na levem robu zaslona je 535 podčrtanih števil - povezav do skenogramov. Seznam ilustracij (št. 16 do 18) nam razkrije, da je ilustracije za kranjski del zvezka prispevalo več umetnikov. Med njimi sta Ladislav Benesch, ki je naslikal Blejsko jezero (št. 277), in Jurij Šubic, ki je med drugim upodobil poljši lov (št. 395).

Vendar nas zanima Hugo Charlemont. Naj naštejemo samo tiste njegove ilustracije, ki se nanašajo na Gorenjsko: veduta Kranja (št. 349), kozolec na Gorenjskem (Bled - št. 501), planina na Gorenjskem (št. 507) in gorenjski čebelnjak (št. 509). Doselej smo si ogledovali lesoreze, narejene na podlagi Charlemontovih risb. Kdor želi, pa si lahko ogleda tudi te. Vse njegove risbe za Prestolonaslednikovo delo hranita Slikovni arhiv in grafična zbirka Avstrijske narodne knjižnice in so tudi dostopne na spletu. Če v brskalnik vpišemo "ÖNB Bildarchiv", izbe-

Lergetporerjev album Bled z okolico, ki ga hrani Zemljepisni muzej v Ljubljani, vsebuje tudi fotografijo njegove najstarejše hčerke Eleonore.

remo Hitro iskanje in nato v polje *Suchbegriff(e)* vtipkamo "Charlemont", dobimo 402 zadetka. Gre zlasti za perorisbe in risbe s čopičem. Velika večina se jih nanaša na Rudolfovo publikacijo. Do slike Bleda z otokom, gradom in kozolcem pridemo, če v iskalno polje napišemo "Gestell zum Trocknen". Slika ima namreč v digitalni zbirki naslov *Ogrodje za sušenje žita na Gorenjskem*. S klikom na [i] lahko sličico povečamo, prikaže pa se nam tudi njen opis. Celozaslonsko sliko bomo dobili z izbiro povezave **Layoutbild herunterladen**, vendar bo zaščiten z napisom Avstrijska narodna knjižnica. Slikovni arhiv.

Za konec si ogledjmo še sliko, ki se glede na podnapis nanaša na Kranjsko, v resnici pa na Gorenjsko. Dobili jo bomo, če bomo v iskalno polje vtipkali "Slowenin

aus Krain". Vsak bralec bo ob pogledu nanjo ugotovil, da gre za upodobitev deklice v gorenjski ljudski noši. Njen naslov je *Tip Slovenke iz Kranjske*. V Prestolonaslednikovem delu jo bomo našli na strani 93 (skenogram št. 111). Gre za eno od ilustracij poglavja *Fizični ustroj prebivalstva na Koroškem in Kranjskem*. Čeprav se zdi komaj verjetno, vem, kdo je na sliki: Eleonora, najstarejša hči blejskega fotografa Benedikta Lergetporerja. V enem od njegovih albumov je njena fotografija, ki jo je imel slikar Charlemont za predlogo. Nerodno pri tem je, da značilno Slovenko predstavlja deklica, katere oče in mati sta bila nemškega rodu.

Dragan Božič, znanstveni svetnik na Znanstvenoraziskovalnem centru SAZU v Ljubljani